

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia 28 maja 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Rymanów PLH180016

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. Nr 31, poz. 206) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy).

Rymanów PLH180016 jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz. U L 43 z 13.2.2009, str. 63—244), powiększenie zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz. U L 33 z 8.2.2011, str. 146-411).

Obszar ten rozciąga się pomiędzy Iwoniczem-Zdrojem na zachodzie, a Wolą Sękową na wschodzie. Obejmuje głównie rozległe drzewostany liściaste i mieszane, stanowiące obszary żerowiskowe dla podkowca małego i nocka dużego – nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG wraz ze znanymi miejscami ich letniego schronienia. Kolonie nietoperzy stanowiących przedmiot ochrony obszaru znajdują się w Rymanowie-Zdroju (strych kościoła parafialnego p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika) oraz w Sieniawie na strychu zabytkowej, drewnianej cerkwi z 1874 roku. Poza lasami głównym elementem szaty roślinnej obszaru są kompleksy łąkowo-pastwiskowe, miejscami pozarastane smugami zarośli. Znaczącą powierzchnię w obszarze zajmują wiejskie i wiejsko-miejskie (Rymanów Zdrój) ośrodki osadnicze, przeważnie zagospodarowane rolniczo, ale także pełniące funkcje uzdrowskie i rekreacyjno-wypoczynkowe.

Standardowy Formularz Danych (SDF) jako przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Rymanów wymienia 2 siedliska przyrodnicze oraz 2 gatunki zwierząt z zał. I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to:

- żyzne buczyny *Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion* (kod 9130);
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* (kod 91E0);
- podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (kod 1303);
- nocek duży *Myotis myotis* (kod 1324);

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rymanów (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 08.03.2011 r. w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy

wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono pełną inwentaryzację siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych poza gruntami Skarbu Państwa będącymi w zarządzie LP. Na gruntach Lasów Państwowych zasięg siedlisk i ich stan zachowania określony został głównie w oparciu o informacje uzyskane w trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej przez LP w 2007 roku. Na potrzeby przedmiotowego PZO nie prowadzono inwentaryzacji nietoperzy, wykorzystano natomiast dane monitoringowe odnoszące się do znanych już stanowisk gatunku, gromadzone przez PTPP „pro Natura”.

Główne zagrożenia w przypadku żyznych buczyn w Obszarze wiążą się m.in. z gospodarką leśną prowadzoną poza gruntami Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” związaną z: przekształceniem struktury wiekowej drzewostanów, uproszczeniem ich budowy, zmniejszeniem udziału mikrosiedlisk związanych z rozkładającym się drewnem, obecnością gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie oraz nadmiernym rozluźnieniem zwarcia drzewostanu i zmianą składu gatunkowego runa lub nadmiernym rozwojem warstwy podszytu. Oprócz gospodarki leśnej, zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych związane są z działaniem czynników abiotycznych. Z uwagi na położenie obszaru w pobliżu Przełęczy Dukielskiej drzewostany szczególnie narażone są na działanie silnych wiatrów których efektem są zwykle złomy i wykroty. Drugi istotny czynnik abiotyczny, choć o nieco mniejszym nasileniu, to okiść. Zagrożenia potencjalne dla tego siedliska mogłyby wynikać z modyfikacji gospodarki leśnej obecnie prowadzonej przez PGL LP.

W odniesieniu do siedlisk łęgowych podobnie jak dla buczyn główne zagrożenia związane są z gospodarką leśną prowadzoną poza gruntami Lasów Państwowych. Dodatkowym zagrożeniem dla łęgów jest zaśmiecanie, zanieczyszczanie łęgów powodujące degradację runa, niszczenie gleby i protegujące gatunki obcego pochodzenia oraz zamieranie jesionu. Potencjalnie łęgom może zagrażać wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo (głównie modrzew, sosna), nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów, eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania, fragmentacja siedliska oraz niszczenie brzegów, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych.

Wśród głównych zagrożeń dla podkowca małego oraz nocka dużego wymienić należy utratę schronień oraz niekorzystne zmiany w ich otoczeniu. Obydwa gatunki nietoperzy swoje letnie kolonie rozrodcze tworzą na strychach budynków w związku z czym, zagrożeniem dla nich mogą być różnego rodzaju prace remontowe i konserwacyjne prowadzone na strychach i dachach. W przypadku kolonii nocka dużego, gromadzące się duże pokłady guana, stają się nierzadko przyczyną celowego pozbywania się nietoperzy ze strychów. W okresie rozrodu nietoperze są bardzo wrażliwe na niepokojenie. Częste wchodzenie na strych, świecenie latarką i hałasowanie powoduje, że opuszczają one swoje schronienia, a nadmierny stres często powoduje porzucanie młodych lub poronienia.

Dla nietoperzy istotne są jednak nie tylko warunki panujące w samym schronieniu, ale również w otoczeniu budynku. Nietoperze potrzebują ochrony w postaci drzew i krzewów, wzdłuż których mogą niezauważone dla drapieżników przedostać się na żerowisko. Dodatkowo, ciągi roślinności służą im jako szlaki migracyjne. Duże, stare drzewa i pasma krzewów, to również świetne żerowiska dla podkowców małych. Zagrożeniem dla nietoperzy jest wycinka lub niewłaściwa pielęgnacja drzew i krzewów okalających stare kościoły i cerkwie oraz wyposażanie tych obiektów w silne nocne oświetlenie tzw. iluminację. Istotnym zagrożeniem dla populacji nietoperzy jest również bezpośrednie niszczenie ich żerowisk (obszary leśne) i tras migracji (liniowe elementy krajobrazu). Odbywa się to poprzez usuwanie szpalerów drzew i śródpolnych zadrzewień oraz wielkoobszarowe wylesienia. Degradacji ulegać może również sama baza żerowiskowa. Dzieje się to w wyniku stosowania środków ochrony roślin przeciw owadom, tzw. insektycydów. Bezkręgowce pod wpływem takich substancji nie zawsze umierają od razu. Po zjedzeniu zatrutych owadów przez nietoperze, toksyny kumulują się w ich organizmach prowadząc do śmierci lub bezpłodności.

Poważne zagrożenie dla nietoperzy stanowią także przeszkody (duże ruchliwe drogi, farmy wiatrowe) usytuowane na ich trasach migracji, żerowiskach lub w ich bliskim sąsiedztwie.

W okresie zimowym nietoperze zmieniają rodzaj kryjówek na takie, które zapewniają im warunki odpowiednie do zapadnięcia w stan hibernacji niemniej jednak obecnie w obszarze nie są znane miejsca hibernacji nietoperzy.

Celem działań ochronnych dla buczyn jest rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, zwiększenie udziału martwego drewna (w odniesieniu do średniej wartości 16 m³/ha), utrzymanie zasobów drewna grubowymiarowego (średnio co najmniej 6 kłód o wymiarach >3 m długości i >50 cm grubości/ha na ¼ siedliska przyrodniczego), ograniczenie udziału obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew. W przypadku łęgów celem działań ochronnych będzie utrzymanie właściwego stanu ochrony.

Dla podkowca małego i nocka dużego podstawowym celem działań ochronnych jest zabezpieczenie i utrzymanie zabezpieczenia kolonii letnich w granicach obszaru Natura 2000 przed degradacją i niekontrolowaną penetracją ludzką, utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej.

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony określono odpowiednie działania. W zakresie buczyn głównym sposobem ochrony będzie stosowanie w gospodarce leśnej typów drzewostanu, które wskazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla siedliska, usuwanie obcych siedliskowo gatunków drzew oraz dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego stanie ochrony. Modyfikacja gospodarki leśnej w obrębie buczyn (żyzne buczyny – kod 9130) będzie wiązała się głównie z pozostawianiem do naturalnej śmierci większych zasobów drzewostanu, możliwie najszerszym stosowaniem rębni złożonych, w tym stopniowych i przerębowych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.), przyjęciem wieku rębności dla jodły i buka nie niższego niż 120 lat oraz możliwie najszerszym wykorzystaniem odnowienia naturalnego. Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zakresie tego działania za podstawowy (obligatoryjny) uznaje się zapis dotyczący stosowania rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferowania odnowienia naturalnego. Na gruntach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, należy ponadto w kolejnej rewizji UPUL wprowadzić przyrodnicze typy drzewostanu. W ramach działań ochronnych dla buczyn znajdujących się zarówno dla gruntów będących w zarządzie PGL LP jak i nie stanowiących własności Skarbu Państwa zaplanowano również działania polegające na eliminacji gatunków obcych siedliskowo i geograficznie.

W przypadku łęgów (kod 91E0 – siedlisko priorytetowe) właściwa jest ochrona bierna z wyjątkiem konieczności sanitarnego usuwania zamierających jesionów lub usuwania gatunków niezgodnych z siedliskiem jak sosna pospolita.

Dla ochrony siedlisk leśnych w tym obszarze kluczowe są działania, które należy podjąć na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie LP, gdyż grunty te stanowią większość terenów leśnych w obszarze, w związku z czym osiągnięcie na tych gruntach stanu FV powinno pozwolić na osiągnięcie stanu FV w całym obszarze. Ponadto wprowadzenie działań ochronnych na tych gruntach nie będzie generowało dodatkowych kosztów dla Państwa Polskiego. Wprowadzone ograniczenia w gospodarce leśnej mogą w niewielkim stopniu zmniejszyć dochód Państwowego Gospodarstwa Leśnego niemniej jednak działania te nie będą związane z wydatkowaniem dodatkowych funduszy państwowych. Ponadto należy wskazać, iż właściciele lasów niepaństwowych związani są przepisami prawa powszechnie obowiązującego – tj. adresowanego do obywateli, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawa, nie wiążą ich natomiast bezpośrednio przepisy umów międzynarodowych i dyrektyw UE adresowane do Państw. Nieco inna jest sytuacja podmiotów zarządzających lasami w imieniu Państwa. Jako tak zwana „emanacja państwa”, są oni związani także przepisami adresowanymi do Państwa, w tym postanowieniami umów międzynarodowych oraz dyrektywami UE. W szczególności trzeba podkreślić, że zarządzający lasami w imieniu Państwa są obowiązani do tzw. „prowspółnotowej interpretacji prawa”, czyli w granicach

kompetencji określonych przez prawo krajowe, są obowiązani działać bezpośrednio na rzecz osiągnięcia celów dyrektywy UE.

W zakresie czynnej ochrony podkowca małego i nocka dużego głównymi zadaniami są: zabezpieczenie przed degradacją stanowisk zajmowanych przez kolonie (kościół w Sieniawie), zapewnienie bezpiecznego dla nietoperzy otoczenia kolonii (kościół w Rymanowie-Zdroju) oraz ograniczenie konfliktów pomiędzy nietoperzami, a gospodarzami budynków. Zabezpieczenie schronień kolonii polegać będzie przede wszystkim na bezpiecznych dla nietoperzy remontach dachów. Remonty powinny być przeprowadzone w okresie pozarozrodowym (październik-marzec) oraz z zastosowaniem bezpiecznych dla ssaków środków konserwacji drewna. Pokrycie dachu trwałą (miedzianą lub z powłoką tytanową) blachą oraz pełne deskowanie dachu, zapewni obu gatunkom zarówno trwałe zabezpieczenie dostępnej kubatury schronienia jak i odpowiedni mikroklimat. Poza samym pokryciem dachu niezbędne jest zabezpieczenie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy. W przypadku kolonii w Sieniawie zabezpieczenia wymaga również sama konstrukcja drewnianego kościółka. Należy również skonstruować specjalny wlot dla nietoperzy, który pozwoli wyeliminować ze stanowiska groźnego dla nietoperzy drapieżnika jakim jest kuna. W celu właściwego zabezpieczenia przed niepokojeniem nietoperzy w kościele w Sieniawie niezbędnym będzie zamontowanie zamknięcia, które uniemożliwi wchodzenie na strych osobom niepożądanym. Zapewnienie właściwego dla nietoperzy otoczenia kolonii ma polegać na wykonaniu projektów zagospodarowania zieleni wokół kolonii.

Dodatkowo w przypadku kolonii nocka dużego w kościele w Rymanowie-Zdroju niezbędne będzie wykonanie specjalnego wlotu dla nietoperzy oraz modyfikacja zewnętrznego oświetlenia budynku. Obecny stan ekspozycji wlotów jest bardzo zły i zagraża istnieniu kolonii. Ograniczenie konfliktów z gospodarzami budynków zajmowanych przez nietoperze, opierać się będzie przede wszystkim na zabezpieczeniu stropów budynków przed negatywnym oddziaływaniem gromadzącego się guana. Zabezpieczenie takie polega na zainstalowaniu na strychu specjalnej platformy, która gromadzi guano i odciąża strop budynku. Platforma taka jest pokryta specjalną paroprzepuszczalną folią, która dodatkowo izoluje i ułatwia sprzątanie odchodów. Folia będzie okresowo wymieniana, a strych sprzątny w okresie jesiennym (po opuszczeniu kolonii przez nietoperze). Platforma taka powinna zostać zbudowana na strychu kościoła w Sieniawie. Kościół w Rymanowie-Zdroju jest zabezpieczony platformą od 2006 roku.

Jeśli chodzi o bierną ochronę siedlisk podkowca małego i nocka dużego najważniejszymi zadaniami będzie utrzymanie efektów działań z zakresu ochrony czynnej oraz zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych i spójności terytorialnej żerowisk.

Jako zadanie wspólne dla wszystkich przedmiotów ochrony wskazano ponadto oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi.

W planie zadań ochronnych zawarto również wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Na podstawie prac przeprowadzonych na potrzeby PZO w dokumentacji wskazano, iż sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne – działania ochronne można realizować w ramach planu zadań ochronnych.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami, w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru PLH180016 Rymanów opierała się na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 09.03.2011 r. o rozpoczęciu opracowywania

projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. dla obszaru Rymanów PLH180016. Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej, zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani pocztą elektroniczną oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczano także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się 16.08.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

II spotkanie ZLW odbyło się 04.10.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. W trakcie spotkania przedyskutowano wyniki inwentaryzacji terenowej, koncepcję działań ochronnych dla obszaru, zaproponowane zmiany granic oraz aktualizację listy przedmiotów ochrony.

III spotkanie ZLW miało miejsce w dniu 06.12.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Zaprezentowano na nim projekt PZO dla obszaru. Członkowie ZLW zgłosili swoje uwagi do przedstawionych zapisów.

Niezależnie, poza spotkaniami ZLW zorganizowano też kilka spotkań roboczych. Należało do nich m.in. spotkanie przedstawicieli RDOŚ w Rzeszowie, planistów regionalnych i koordynatora PZO z przedstawicielami RDLP, Nadleśnictwa Dukła i Nadleśnictwa Rymanów 12.01.2012 r. oraz 25.11.2013 r., w siedzibie RDLP w Krośnie. W trakcie spotkań przedyskutowano kształt zapisów PZO dotyczących gospodarki leśnej w obszarze Rymanów.

Obwieszczeniem z dnia 20 lutego 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 ze zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 21 lutego 2014 r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Rymanów, Iwonicz-Zdrój; Bukowsko i Zarszyn oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od 20 lutego 2014 r. do 18 marca 2014 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	<p>Ogólne uwagi do zarządzenia</p> <p>„Do oceny stanu ochrony siedlisk 9130 wykorzystano w opracowaniu wskaźniki autorskie, gdyż w okresie wykonywania prac monitoringowych nie było przyjętych metodyk monitoringu GIOŚ dla w/w siedlisk (nie ma ich do dnia dzisiejszego). Metodyki wskaźniki dla tych siedlisk nie zostały uzgodnione z głównym interesariuszem w tym obszarze (PGL LP), dodatkowo zarządcą terenu (Nadleśnictwo Rymanów i Dukla) nie uczestniczył w pracach terenowych. Pomimo ustaleń podjętych na spotkaniu w sprawie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 "Rymanów" i "Trzciana" z dnia 12.01.2012 r. (podpisanych przez RDOŚ, RDLP wykonawcę), pisma ZO-7234-5/13 z dnia 26.03.2013 r. oraz spotkania roboczego w dniu 25 listopada 2013 r. nie udostępniono autorskich wskaźników oceny siedlisk”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zobligowany jest zapisami ustawy o ochronie przyrody oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 do stosowania metodyk oceny siedlisk przyrodniczych przyjętych i opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do uzgadniania metodyki oceny siedlisk i gatunków z przedstawicielami Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Nie jest to również celowe z uwagi na fakt, że metodyki te opracowuje się dla całej Polski. Ponadto nie ma możliwości powołania w skali województwa odpowiednio szerokiego gremium, które zgromadziłoby wszystkich zainteresowanych tą kwestią i pozwoliło na wypracowanie satysfakcjonujących dla wszystkich rozwiązań. Przeprowadzenie tego typu ustaleń ma sens tylko na szczeblu centralnym i mając ów fakt na względzie w ostatnich latach przy Generalnym Dyrektorsze Ochrony Środowiska powołano Zespół ds. Analiz Wskaźników Przyrodniczych, który zajmował się analizą zgłoszonych uwag. Ponadto PGL LP mogą zgłaszać uwagi odnośnie wskaźników do GIOŚ, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki. Karty oceny siedlisk wraz z opisem wskaźników przekazane w 2011 r. przez wykonawcę w ramach realizacji umowy zostały przesłane do RDLP w Krośnie we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30.09.2013, znak spr.: WPN.6320.1.26.2013.MC-5). Opierały się na obowiązujących wówczas wskaźnikach GIOŚ opracowanych dla zbliżonych siedlisk leśnych. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, by w umowie z Wykonawcą zawarł obowiązek prowadzenia prac terenowych wspólnie</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			z przedstawicielami PGL LP. Ponadto po I spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy przedstawiciele PGL LP nie zgłosili chęci uczestniczenia w pracach terenowych w okresie gdy były one wykonywane.	
2.	<p>Uwaga do załącznika nr 4.</p> <p>Wniosek o zdefiniowanie wartości drewna martwego i drewna grubowymiarowego w oparciu o uzyskaną w trakcie inwentaryzacji w 2011 r. wartość U1.</p> <p>Uzasadnienie: „W przypadku siedliska 9130 występują rozbieżności pomiędzy udostępnionymi kartami oceny siedliska (ogólna ocena stanu ochrony FV/U1) a Modułem B w dokumentacji projektu planu zadań ochronnych (ogólna ocena stanu ochrony U2). Na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 r. okazało się, że wykonawca wykonywał powtórna oceną stanu ochrony na tych samych stanowiskach monitoringowych. Nie wiadomo, jakie były przesłanki powtórnej oceny, kto podjął decyzję o jej wykonaniu i kiedy została ona wykonana. Karty z powtórnej oceny tego siedliska przyrodniczego nie zostały nam udostępnione, pomimo zgłaszania tego faktu na spotkaniu 25 listopada 2013 r. Nie wiemy więc, ile martwego drewna, w tym grubowymiarowego, zostało powtórnie</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	<p>Karty oceny siedlisk wraz z opisem wskaźników przekazane w 2011 r. przez wykonawcę w ramach realizacji umowy zostały przesłane do RDLP w Krośnie we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30.09.2013, znak spr.: WPN.6320.1.26.2013.MC-5). Autopoprawkę ekspert wykonał we własnym zakresie w 2013 roku i wyniki przekazał do RDOŚ w Rzeszowie pod koniec 2013 r. (szczegółowe wyniki tych prac zawierała dokumentacja przekazana na spotkanie w dniu 25 listopada 2013 r.) Niemniej zgłoszony wniosek wskazuje, że autopoprawka jest błędna i należy przyjąć wyniki z 2011 r.</p> <p>W związku z tym ocena ogólna siedliska 9130 została zmieniona na U1. W oparciu o powyższą zmianę oraz o ocenę wnioskodawcy doprecyzowano zapisy zarządzenia dotyczące celów działań ochronnych dla siedlisk leśnych.</p> <p>Metodyka GIOŚ służąca do oceny stanu siedlisk leśnych, używana w 2011 roku, nie zakładała dokładnego pomiaru martwego drewna lecz jedynie szacunek wzrokowy i przypisanie wartości wskaźnika do danego przedziału. Z tego względu ekspert nie był zobligowany do podania dokładnej wartości, a jedynie do określenia przedziału w jakim mieszczą się zasoby martwego drewna i tak też zostało to wykonane.</p> <p>Ponadto wskazana do wykorzystania przy sporządzaniu planów zadań ochronnych metodyka GIOŚ nie zakłada wyznaczania wielu powierzchni monitoringowych, tak by uzyskać poprawne statystycznie dane, ale bazuje na ocenie eksperta, który dokonuje przeglądu siedliska w obszarze i w miejscach reprezentatywnych dla stanu siedliska zakłada transekty.</p> <p>Należy podkreślić, że w oparciu o takie podejście metodyczne – głównie ocena ekspercka, posiłkowana w razie potrzeby opisami taksacyjnymi – dokonane zostały oceny leśnych siedlisk przyrodniczych przeprowadzone w 2013 r. w ramach</p>	Wniosek uwzględniono – wartośći martwego drewna i drewna grubowymiarowego oparto na danych zebranych przez eksperta w 2011 roku, uwzględniając złożony wniosek; zmianę zapisu podano w pkt. 5

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>stwierdzone na stanowiskach monitoringowych. Sytuacja ta wskazuje, że przyjęta metoda monitoringu jest wadliwa, skoro jeden ekspert wykonując dwa razy te same czynności na tych samych stanowiskach monitoringowych uzyskał zupełnie odmienne wyniki. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż określenie ilości martwego drewna w stosunku do miąższości żywego drzewostanu w sposób wzrokowy (jak wynika z kart oceny siedliska przyrodniczego) jest nieporównywalne (metodyka nie gwarantuje uzyskania takie samego wyniku przy powtórnej ocenie) i bardzo subiektywne, zależne od doświadczenia wykonawcy w zakresie oszacowania miąższości drzewostanów i drzew martwych (leżących). Wg mojej wiedzy o stanie siedliska 9130, wskaźnik dotyczący martwego drewna wynosi U1 a nie U2 i jest bliski stanu FV. W związku z tym ocena ogólna tego siedliska winna być zmieniona na U1 (ocena U2 wynika bowiem z oceny wskaźnika <i>martwe drewno</i>)”</p>		<p>raportowania do Komisji Europejskiej odnośnie stanu ochrony tychże siedlisk.</p>	
3.	<p>Uwaga do załącznika nr 3.</p> <p>Wniosek o uznanie zagrożenia J03.01 za potencjalne.</p> <p>Uzasadnienie: „W projekcie zarządzenia dla</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona.</p>	<p>Zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>siedliska 91E0 uznano zagrożenie J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska za zagrożenie istniejące. Uważam, że powyższe zagrożenie winno znaleźć się w zagrożeniach potencjalnych. Skoro stan ochrony określono na FV a w celach działań ochronnych zapisano utrzymanie właściwego stanu ochrony, nie widzę podstaw od uznawania ww. zagrożenia za istniejące”.</p>			
4.	<p>Uwaga do załącznika nr 3.</p> <p>Wniosek o wykreślenie zagrożenia potencjalnego B04 Stosowanie biocydów, hormonów substancji chemicznych (leśnictwo) i A07 Stosowanie biocydów, hormonów, substancji chemicznych, przypadku podkowca małego (żerowisko - kontur nr 8 w zał. nr 8) oraz nocka dużego (żerowisko- kontur nr 8 w zał. nr 8).</p> <p>Uzasadnienie: „Uważam, że uznawanie zagrożenia B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) i A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych za potencjalne (żerowisko) w tym obszarze nie ma uzasadnienia merytorycznego. Na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie LP w tym obszarze nigdy nie stosowano środków</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Zagrożenia B04 i A07 dotyczą kompleksów leśnych, gdyż są to główne obszary żerowiskowe podkowca małego. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że na ilość bytujących tam owadów będzie wpływać zarówno stosowanie insektycydów w lasach jak i na przyległych polach uprawnych, zarówno w bliższym jak i nieco dalszym sąsiedztwie. Nie chodzi tu więc tylko o stosowanie insektycydów w miejscach gdzie nietoperze żerują bądź które wykorzystują jako korytarze migracyjne, ale o ich stosowanie tam gdzie wpływa to na zasobność bazy pokarmowej, a więc w dość szerokim sąsiedztwie żerowisk. Zagrożenie B04 odnosi się nie tylko do gruntów pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego, ale także lasów innej własności. Jednocześnie nie wydaje się celowe wykreślanie zagrożenia na tej podstawie, że zabieg nigdy nie był stosowany na gruntach w zarządzie PGL i nie będzie stosowany również w przyszłości. Nawet jeśli tak będzie w rzeczywistości, a prawdopodobieństwo stosowania poza gruntami w zarządzie PGL jest niewielkie, ujęcie zagrożenia jako potencjalnego wskazuje sprawującemu nadzór nad obszarem jak powinien postąpić gdy taka możliwość się pojawi.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>chemicznych do zwalczania owadów ze względu na stan zdrowotny drzewostanu.</p> <p>Dodatkowo wnioskuję, aby w przypadku podkowca małego (trasy migracji łączące żerowiska) o wykreślenie zagrożenia B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) - uzasadnienie jak wyżej, a w przypadku zagrożenia A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych winno znaleźć się doprecyzowanie, że obszary migracji bezpośrednio przylegają do terenów pól uprawnych, gdzie może wystąpić zagrożenie od stosowania środków chemicznych w rolnictwie”.</p>			
5.	<p>Uwaga do załącznika nr 4.</p> <p>„Dla siedlisk 9130 wnioskuję o podanie w celu działania ochronnego zwiększanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego obecnej ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego (stwierdzonej w trakcie prac terenowych)”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w oparciu o wyniki jakie uzyskał wykonawca w 2011 r. oraz ocenę wnioskodawcy przedstawioną w pkt. 2. Biorąc pod uwagę stan U1 określony wartościami 5-10% miąższości drzewostanu (wskaźnik autorski) oraz miąższość drzewostanów na gruntach w zarządzie LP w obszarze (ok. 330 m³/ha) oszacować można, że aktualnie ilość martwego drewna średnio wynosi nie mniej niż 16 m³/ha (w przypadku odniesienia do wartości najniższej czyli 5% miąższości drzewostanu). W przypadku wskaźnika „martwe drewno grubowymiarowe”, wyniki uzyskane w trakcie prac terenowych przeprowadzonych w 2011 r., spełniały kryterium stanu właściwego czyli FV (średnio co najmniej 6 kłód/ha na ¼ pow. siedliska przyrodniczego)</p>	<p>Zapis: zwiększenie udziału martwego drewna, w tym grubowymiarowego, zmieniono na: utrzymanie lub zwiększenie udziału martwego drewna (w odniesieniu do średniej wartości 16 m³/ha), utrzymanie zasobów drewna grubowymiarowego (średnio co najmniej 6 kłód o wymiarach >3m długości i >50 cm grubości/ha na ¼ siedliska przyrodniczego)</p>
6.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>W odniesieniu do działań ochronnych dla siedliska 9130</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-</p>	<p>W intencji tut. Organu było takie doprecyzowanie zapisu, by wskazywał iż pozostawiany płat ma obejmować zwarty starodrzew, złożony z drzew właściwych dla siedliska i nie objęty cięciami rębными, czyli taki który</p>	<p>Zapis: - pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>wnoszę o zmianę działania ochronnego pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5 % powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty cięciami rębnymi w tym przygotowanymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubo wymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska) na: pozostawianie co najmniej 5% powierzchni reprezentatywnego drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym, zgodnie z pismem: ZO-7324-3/14 z dnia 16.01.2014 r.</p>	<p>17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>powinien być wyznaczony na etapie trzebieży późnych. W drzewostanach już objętych użytkowaniem rębnym należałoby wyznaczyć najlepiej zachowany fragment starodrzewu, który w możliwie najmniejszym stopniu był objęty cięciami rębnymi. W proponowanym przez wnioskodawcę kształcie nie jest to jasno określone, z tego względu do propozycji zapisu dodano uszczegółowienie, które określa, że skład gatunkowy i struktura pozostawianego płatu w możliwie największym stopniu powinna być typowa dla siedliska przyrodniczego występującego w obszarze (reprezentatywn/-ey dla siedliska płat/-y starodrzewu). Ponadto wnioskowany do zmiany zapis składa się z dwóch elementów – pozostawiania większych fragmentów drzewostanu do naturalnej śmierci, prawdopodobnie odległej i znacznie rozłożonej w czasie oraz pojedynczych starych drzew lub biogrup, które prawdopodobnie w krótkim czasie zasila zasoby martwego drewna, w tym grubowymiarowego. W tym wypadku ich ilość nie jest sprecyzowana, jednak konieczność ich pozostawiania wynika wprost z Instrukcji Ochrony Lasu (2012 r.; tom I, pkt 3.2) i nie jest dodatkowym obostrzeniem. By działanie było czytelniejsze, zapis posłużył do uszczegółowienia zapisu o „potrzebie zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych”.</p>	<p><i>użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowanymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska; - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych;</i> zmieniono na: <i>pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym (reprezentatywny dla siedliska przyrodniczego płat/-y starodrzewu); - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych (konsekwentne pozostawianie pojedynczych starych drzew – tzw. drzew biocenotycznych w rozumieniu Instrukcji Ochrony Lasu z 2012 r. lub niewielkich grup, które w przyszłości złożą się</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
				<i>na zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane biogrupy i pojedyncze drzewa powinny być złożone z gatunków właściwych dla siedliska);</i>
7.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W przypadku działania ochronnego pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi dla siedliska 9130 należy doprecyzować, że chodzi o trudnodostępne stoki i doliny potoków wraz z obszarami źródłiskowymi, wyszczególnione w planach urzędzenia lasu (program ochrony przyrody) dla Nadleśnictwa Rymanów i Dukla”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Programy ochrony przyrody wskazują, że należy pozostawić bez użytkowania jedynie doliny głównych cieków (szer. > 3 m). Brak w obszarze, na gruntach w zarządzie LP tego rodzaju cieków, w proponowanym kształcie zapis więc byłby niecelowy. Nie są również wykazane w programach trudnodostępne stoki. Można jedynie wskazać by tego rodzaju powierzchnie zostały wyznaczone w trakcie kolejnej rewizji pul.</p>	<p>Zapis uzupełniono – sformułowanie: „pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi”, uzupełniono o zapis: „szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wyznaczony w trakcie najbliższej rewizji planu urzędzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000”.</p>
8.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W przypadku działania ochronnego dla siedliska przyrodniczego 9130 wskazującego na dzielenie działań ochronnych na obligatoryjne (obowiązkowe) i dodatkowe (nieobowiązkowe) w zależności od własności gruntu, uważam że w odniesieniu do właściwej ochrony siedlisk oraz prowadzonego w przyszłości monitoringu stanu zachowania takie dzielenie działań ochronnych jest</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Kluczowe dla ochrony siedlisk są działania, które należy podjąć na gruntach w zarządzie PGL LP, gdyż stanowią one przeważającą większość terenów leśnych w obszarze. W przypadku gruntów prywatnych brak na razie dobrych mechanizmów, które by umożliwiały wprowadzenie tam ograniczeń w użytkowaniu, np. programów leśnośrodowiskowych. Ponadto należy mieć na uwadze że ograniczenia są wprowadzane na gruntach Skarbu Państwa, o bardzo małym rozdrobnieniu działek, pozostających w zarządzie jednej instytucji, a więc wydaje się, że wprowadzanie ograniczeń wynikających z istnienia sieci Natura 2000 powinno być tam znacznie łatwiejsze do rozplanowania i wykonania oraz dużo mniej uciążliwe zarówno dla mieszkańców regionu jak i ogółu społeczeństwa, niż na gruntach pozostających w rękach prywatnych. Na uwadze należy również mieć fakt, iż właściciele lasów niepaństwowych</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	bezzasadne. Zakres działań ochronnych na gruntach LP w przypadku leśnych siedlisk przyrodniczych, które w zasadzie bezpośrednio przylegają do siebie, jest znacznie szerszy niż na gruntach prywatnych. Na gruntach prywatnych należy tylko stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne. Powoduje to, że na jednym fragmencie siedliska niektóre działania (tzw. dodatkowe na gruntach prywatnych) będą stosowane, a na drugim nie. Może to wpłynąć na ocenę stanu zachowania siedliska w trakcie monitoringu (niemożliwość uzyskania oceny FV). Powstaje więc pytanie, w jaki sposób w takim wypadku osiągnąć stan właściwy siedliska FV skoro z góry wiadomo, że na części siedliska nie wszystkie działania będą realizowane”.		związani są przepisami prawa powszechnie obowiązującego – tj. adresowanego do obywateli, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawa, nie wiążą ich natomiast bezpośrednio przepisy umów międzynarodowych i dyrektyw UE adresowane do państw. Nieco inna jest sytuacja podmiotów zarządzających lasami w imieniu państwa. Jako tak zwana „emanacja państwa”, są oni związani także przepisami adresowanymi do państwa, w tym postanowieniami umów międzynarodowych oraz dyrektywami UE. W szczególności trzeba podkreślić, że zarządzający lasami w imieniu państwa są obowiązani do tzw. „prowspółnotowej interpretacji prawa”, czyli w granicach kompetencji określonych przez prawo krajowe, są obowiązani działać bezpośrednio na rzecz osiągnięcia celów dyrektywy UE. Ponadto należy nadmienić, że do osiągnięcia stanu FV siedliska w obszarze nie jest potrzebne uzyskanie takiego stanu w każdym płacie siedliska. Osiągnięcie stanu FV na gruntach SP w zarządzie PGL LP powinno pozwolić na osiągnięcie stanu FV w obszarze.	
9.	Uwaga do załącznika nr 5. „W pierwszym działaniu ochronnych dla siedliska 91E0 wnioskuję o usunięcie fragmentu tekstu "wraz z bezpośrednim otoczeniem", co było przedmiotem ustaleń podjętych na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 r.”	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – zapis usunięto.	W dokumencie pozostaje zapis w brzmieniu: <i>Pozostawienie bez użytkowania gospodarczego płatów siedliska za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie.</i>
10.	Uwaga do załącznika nr 5. „W działaniu ochronnym dla podkowca małego	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-	Wykonanie projektu opracowania zieleni i późniejsza jego realizacja jest jednym z kluczowych zadań ochronnych, które ma być realizowane w ramach planu zadań ochronnych. Ogólne warunki jakie powinny	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>1303 i nocka dużego 1324 wnioskuje o usunięcie zapisu dotyczącego opracowania i wykonania projektu zagospodarowania zieleni (podkowiec mały - bezpośrednie otoczenie kościoła w Sieniawie, nocek duży - bezpośrednie otoczenie kościoła w Rymanowie Zdrój). W mojej opinii wykonanie projektu zagospodarowania zieleni nie jest działaniem ochronnym. Uważam, że w działaniach ochronnym winny znaleźć się warunki jakie powinno spełniać zadrzewienie wokół kolonii rozrodzkiej. Wnioskowałem o to w piśmie ZO-7324-28/13 z dnia 18.11.2013 r. w przypadku obszaru Bednarka”.</p>	<p>17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>spełniać zadrzewienia wokół kolonii rozrodzkiej, zostały przedstawione w dokumentacji pzo, niemniej trudno wymagać by autorzy w ramach ograniczonego finansowo i czasowo planu zadań ochronnych wykonali dodatkowe szczegółowe opracowanie zawierające inwentaryzację rosnących tam drzew, wskazujące najpilniejsze działania, harmonogram prac, szczegóły techniczne przedsięwzięcia itp., które pozwoli zlecić je specjalistycznej firmie zajmującej się wykonaniem tego typu prac. Ponadto zaplanowanie takiego zadania w ramach zadań ochronnych, umożliwi odciążenie zarządców obiektów od nakładów pieniężnych na tego typu działania. Prace pielęgnacyjne drzew, nasadzenia i projektowanie zieleni są kosztownymi zabiegami, które stanowiły by poważne obciążenie finansowe dla parafii.</p>	
<p>11.</p>	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W działaniu dotyczącym monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań dla siedliska 9130 wskazano, że winien on zostać przeprowadzony z zastosowaniem metodyki monitoringu GIOŚ. Wnioskuje o wykreślenie tego zapisu, z uwagi na fakt, że obecnie nie ma metodyki monitoringu siedliska 9130 opracowanej przez GIOŚ. Nawet jeśli do czasu przeprowadzenia tego monitoringu zostanie opracowana taka metodyka, to może ona być niezgodna z kryteriami przyjętymi obecnie</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Obecnie dostępna jest wstępna wersja metodyki do oceny siedliska 9130. W oparciu o nią dokonana została ocena siedliska przeprowadzona w 2013 r. w całym kraju w ramach raportowania do Komisji Europejskiej odnośnie stanu ochrony tegoż siedliska. Jest pewne, że w przeciągu najbliższych kilku lat ukaże się wersja obowiązująca, nie będzie więc podstaw by stosować wskaźniki autorskie, tym bardziej, że wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Jednocześnie zastosowane wskaźniki autorskie są na tyle zbliżone do proponowanej metodyki, że uzyskane wyniki powinny być porównywalne. Rozmieszczenie stanowisk monitoringowych wynika z metodyki, która w tym wypadku opiera się na ocenie eksperckiej. Zgodnie z jej założeniami to ekspert, po lustracji terenowej, ocenia, które płaty są dla siedliska w obszarze reprezentatywne i w nich wyznacza transekty.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>(wskaźniki autorskie), co uniemożliwi jakiegokolwiek porównania i ocenę skutków podjętych działań. W zamian proponuję zapis: monitoring stanu ochrony wg metodyki przyjętej na potrzeby opracowania p.z.o. Dodatkowo w przypadku prac inwentaryzacyjnych leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze, sygnalizuję problem związany z małą reprezentatywnością i wiarygodnością statystyczną przyjętych metodyk wynikającą z niewielkiej ilości stanowisk monitoringowych (9130 – 6 stanowisk monitoringowych - powierzchnia siedliska 2280,44 ha). Może to znacząco rzutować zarówno na uzyskane wyniki dotyczące oceny stanu zachowania siedliska, jak i późniejsze wyniki monitoringu prowadzonego w trakcie obowiązywania p.z.o.”</p>		<p>Uwagi do metodyk można zgłaszać do GIOŚ, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.</p>	
12.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W przypadku działań ochronnych wymienionych w projekcie zarządzenia tabela przedstawiająca działania ochronne znacząco różni się od działań ochronnych w dokumentacji projektu planu zadań ochronnych. Brakuje szacunkowych kosztów, co jest bardzo istotne z punktu widzenia realizacji działań ochronnych i monitoringu</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Ustawa nie wymaga podawania w zarządzeniu kosztów realizacji działań ochronnych. Informacje te zawiera dokumentacja pzo, która była udostępniona do wglądu w trakcie konsultacji społecznych. Działania związane z monitoringiem działań ochronnych są w zarządzeniu podane.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	przedmiotów ochronnych”.			
13.	<p>Ogólne uwagi do zarządzenia.</p> <p>„1. Wnoszę uwagi do metodyki oceny siedlisk w obszarze, co bezpośrednio przekłada się na ocenę siedlisk.</p> <p>2. Nadleśnictwo nie uczestniczyło w pracach terenowych, nie była uzgadniania liczba i rozmieszczenie stanowisko monitoringowych</p> <p>3. Nadleśnictwo Dukla nie miało możliwości zapoznania się z autorskimi wskaźnikami oceny siedlisk i określeniem przez autora, które wskaźniki są kardynalne , pomimo ustaleń z dnia 24.01.2012 r. Brakuje również autorskich wskaźników oceny siedlisk w projekcie zarządzenia dokumentacji sporządzonej na potrzeby pzo Rymanów”.</p>	<p>Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014</p>	<p>ad.1. W piśmie nie sformułowano uwag w związku z czym nie można się do nich odnieść. Odpowiedzi na uwagi dotyczące metodyk sformułowano m.in. w pkt. nr 1 i 11.</p> <p>ad.2. Jednym z założeń metodyki przyjętej przez GIOŚ (ogólnej metodyki przyjętej dla siedlisk leśnych) jest opieranie się na wiedzy, doświadczeniu i bezstronności eksperta. Nie sposób więc uwzględnić w zakresie prac terenowych obowiązku uzgadniania z właścicielem czy zarządcą terenu lokalizacji transektów monitoringowych, gdyż mogłoby to rzutować na uzyskany wynik. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, by w umowie z Wykonawcą zawarł obowiązek prowadzenia prac terenowych wspólnie z przedstawicielami PGL LP. Społeczeństwo zostało poinformowane o rozpoczęciu prac nad projektami planów, gdyż w marcu 2011 roku ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (z dn. 09.03.2011 r.) o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Rymanów. Obwieszczenie ukazało się m.in. w prasie lokalnej. Aktualne informacje ukazywały się też na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie, w odrębnej, specjalnie do tego celu stworzonej zakładce. Ponadto w trakcie trwania prac terenowych informowano wszystkich interesariuszy o pracach nad planem, był tworzony Zespół Lokalnej Współpracy. Po I spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy przedstawiciele PGL LP nie zgłosili chęci uczestniczenia w pracach terenowych w okresie, gdy były one wykonywane.</p> <p>ad. 3. Autorskie wskaźniki oceny siedlisk oraz karty stanowisk monitoringowych zostały przekazane we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30 września 2013 r., znak: WPN.6320.1.26.2013.MC-5, dwa miesiące przed spotkaniem, na którym planowano omówić finalną wersję dokumentu i uzgodnić zapisy. Wskaźniki kardynalne były wskazane</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			w udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych dokumentacji planu zadań ochronnych. W zarządzeniu ustanawiającym plan zadań ochronnych wskaźników oceny siedlisk się nie umieszcza.	
14.	Ogólna uwaga do zarządzenia. „Zarządzenia jest bardzo ogólne, brak w nim podstawowych danych np. powierzchni zajmowanej przez siedliska przyrodnicze. Nie ma możliwości sprawdzenia powierzchni siedlisk ponieważ załączniki mapowe są w formacie PDF”.	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych podana jest w dokumentacji udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych. W zarządzeniu ustanawiającym plan zadań ochronnych nie ma obowiązku jej podawania.	Zapisy pozostają bez zmian.
15.	Ogólna uwaga do zarządzenia. „Brak kompletnej źródłowej dokumentacji, która powinna być udostępniona do konsultacji społecznych uniemożliwia odniesienie się do poszczególnych zapisów w projekcie zarządzenia”.	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	W ramach konsultacji społecznych nie przewiduje się udostępnienia pełnej dokumentacji badań terenowych. Dokumentacja taka może zostać udostępniona na wniosek zainteresowanych osób, o ile nie zawiera „danych wrażliwych”, czyli szczegółowych informacji o rozmieszczeniu najcenniejszych gatunków. Komplet informacji umożliwiający odniesienie się do projektu zarządzenia, w tym podsumowanie prac terenowych, w tym monitoringowych, znajduje się w dokumentacji pzo.	Zapisy pozostają bez zmian.
16.	Uwaga do załącznika nr 5. „Żyzne buczyny " Areał siedliska (zgodnie z zał. nr 7). Przedstawiony do konsultacji społecznej załącznik nr 7 i 8 jest w formacie PDF, który nie pozwala na przyporządkowanie siedlisk przyrodniczych do wydzieleń leśnych. Wniosek: W kolumnę obszar wdrażania dla PGL należy wpisać numery wydzieleń leśnych powierzchnię. Dodatkowo przekazać	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Dodatkowy załącznik wskazujący dokładną lokalizację siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony został dodany do projektu zarządzenia. Powierzchni wyłączeń w nim nie podano ponieważ zmienia się w trakcie kolejnych rewizji PUL. Nie ma również obowiązku podawania w zarządzeniu sumarycznej powierzchni siedlisk przyrodniczych. §3 pkt. 1 dotyczy granicy obszaru Natura 2000 nie zaś siedlisk przyrodniczych, nie precyzuje tego również §6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania urzędzenia lasu, uproszczonego planu urzędzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu. Niemniej warstwa shp zostanie przekazana bezzwłocznie po dokonaniu korekt związanych z	Do dokumentu dodano dodatkowy załącznik – wykaz działek ewidencyjnych i wyłączeń leśnych, w obrębie których znajdują się siedliska przyrodnicze, będące przedmiotem ochrony w obszarze.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>warstwę numeryczną siedlisk przyrodniczych z atrybutami adresu leśnego i przypisanym siedliskiem przyrodniczym oraz powierzchnią w formacie shp (układ PWUG 1992). Lokalizacja i powierzchnia siedlisk wymagana jest zgodnie z §3 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz §6, ust. 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania urzędzenia lasu, uproszczonego planu urzędzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu”.</p>		wprowadzeniem zmian zgłoszonych w trakcie udziału społecznego.	
17.	<p>Ogólna uwaga do dokumentu.</p> <p>„Brak uzasadnienia do projektu przedmiotowego zarządzenia, a tym samym analizy gospodarczej, ekonomicznej, społecznej. Nie określono wpływu realizacji zapisów planu zadań ochronnych na gospodarkę leśną, rozwój gospodarczy, rynek pracy i życie lokalnej społeczności.</p> <p>Uzasadnienie wymagane jest zgodnie z przepisem artykułu 2 ust.3 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja w sprawie ochrony siedlisk</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie.	Uzasadnienie dołączono do dokumentu.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Ochrona siedlisk przyrodniczych nie może nie uwzględniać treści przedmiotowej dyrektywy. W preambule Dyrektywy Siedliskowej, w której określony jest cel i idea jej wprowadzenia znajduje się zapis, że ochrona powinna uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne, kulturowe i regionalne. Prawo krajowe w Zasadach techniki prawodawczej również wprowadza obowiązek oceny skutków regulacji”.</p>			
18.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„Brak przyporządkowania działań ochronnych do wydziałów leśnych położonych na terenie Nadleśnictwa uniemożliwia odniesienie się do zaprojektowanych działań ochronnych, które Nadleśnictwo Dukła opiniuje negatywnie i popiera stanowisko w przedmiotowej sprawie przedstawione przez Nadleśnictwo Rymanów”.</p>	<p>Nadleśnictwo Dukła, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014</p>	<p>Plan zadań ochronnych nie jest tożsamy z planem urządzania lasu i nie musi wskazywać działań ochronnych przypisanych do struktury wyłączeń leśnych. Wskazane zapisy odnoszą się do arealu siedliska, który w tym wypadku jest ich obszarem wdrażania.</p> <p>W przypadku opinii negatywnej dla działań ochronnych nie zdefiniowano o jakie działania chodzi. Nie wiadomo więc czy chodzi o wszystkie działania, które w większości powielają istniejące regulacje i które były wielokrotnie dyskutowane na spotkaniach roboczych, czy też o te, do których odniesienie znajduje się w piśmie Nadleśnictwa Rymanów. Z uwagi na brak wyjaśnień nie sposób się do zgłoszonej uwagi odnieść.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>
19.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W działaniu trzecim „Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego ochronie w projekcie zarządzenia proponuje się następujące działania: - pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Propozycja Nadleśnictwa zasadniczo różni się od propozycji RDLP w Krośnie, gdzie nacisk jest położony na słowo „reprezentatywny płat drzewostanu”. W ocenie tut. organu nie sposób za „reprezentatywny płat drzewostanu” uznać jednego drzewa lub biogrupy złożonej z kilku drzew. Jest to jedna z przyczyn, dla której RDOŚ w Rzeszowie starała się doprecyzować co kryje się pod tym sformułowaniem, tak by był on przez wszystkich rozumiany w jednakowy sposób. Ponadto przedstawiciele Lasów Państwowych na spotkaniach roboczych wskazywali, że żywotność pojedynczych drzew pozostawionych</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 6.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowanymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska; Taki zapis nie ogranicza górnej procentowej granicy pozostawienia bez użytkowania fragmentów siedlisk. - pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi. Dotyczący drzewostanów użytkowanych cięciami przedrębnymi i rębnymi, nie precyzuje procentu siedliska pozostawionego bez użytkowania. Nieprecyzyjne zapisy będą skutkować: - wyłączeniem z użytkowania gospodarczego znacznych powierzchni drzewostanów, a w przypadku użytkowania rębnego (w skrajnych przypadkach) wyłączenia z użytkowania nawet 100% drzewostanów,</p>		<p>po rębni jest niewielka i w przewodzie szybko zasilą one zasoby martwego drewna. Dyskutowany zapis dotyczący pozostawienia co najmniej 5% procent powierzchni objętej użytkowaniem rębnym miał dotyczyć płatów o większej powierzchni, które mogłyby przynajmniej w części spełniać funkcje drzewostanów referencyjnych. Oczywiście w niektórych przypadkach może zajść konieczność pozostawiania w ramach tego zadania małych biogrup, ale powinien być to raczej margines niż stała praktyka. Należy mieć też na uwadze, że w przypadku pojedynczych drzew nie można odnieść się do powierzchni, więc również z tego względu nie sposób zaakceptować propozycji.</p> <p>Wnioskowany do zmiany zapis składa się z dwóch elementów – pozostawiania większych płatów drzewostanu do naturalnej śmierci, prawdopodobnie odległej i znacznie rozłożonej w czasie oraz pojedynczych starych drzew lub biogrup, które prawdopodobnie w krótkim czasie zasilą zasoby martwego drewna, w tym grubowymiarowego. W tym wypadku ich ilość nie jest sprecyzowana, jednak konieczność ich pozostawiania wynika wprost z Instrukcji Ochrony Lasu (2012 r.; tom I, pkt 3.2) i nie jest dodatkowym obostrzeniem. Z uwagi by ten zapis był czytelniejszy, kwestię związaną z pozostawianiem biogrup i pojedynczych drzew przesunięto do zadania dotyczącego „potrzeby zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych”.</p> <p>Odnosząc się do pozostałych uwag, wypada wskazać, że z punktu widzenia ochrony wartości przyrodniczych nie jest celowe podawanie górnej granicy arealu drzewostanów, które mają być pozostawione bez użytkowania rębnego. W niektórych miejscach prowadzenie tego rodzaju działań nie ma uzasadnienia ekonomicznego lub korzyść jest niewielka i wydaje się, że nic nie stoi na przeszkodzie by powiększyły one ową powierzchnię. Wyłączenia mogą też wynikać choćby z certyfikacji leśnej bądź zapisów Instrukcji Ochrony Lasu lub Zasad Hodowli Lasu, m.in. wskazujących na potrzebę ochrony źródeł i dolin potoków. Z tego względu nie jest</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>wchodzących w skład siedliska 9130 - dowolną interpretacją wyników w trakcie prowadzonego w przyszłości monitoringu siedlisk. Realizacja takich działań oznacza całkowitą eliminację działalności gospodarczej i turystycznej, czyli stworzenie obszarów ścisłej, konserwatorskiej ochrony. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 28 września 1991 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późniejszymi zmianami) są ogólnie dostępne dla ludności, a obszary Natura 2000 mają godzić potrzeby ochrony przyrody z możliwością prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd Nadleśnictwo Rymanów wnioskuje o zastąpienie wyżej cytowanego tekstu zapisem:</p> <p><i>zaleca się aby tego rodzaju drzewa/kepy stanowiły 5% powierzchni drzewostanów wchodzących w skład siedliska 9130 (użytkowanych rębnie), jednak ma być to płat/-y obejmujący/-e zwarty drzewostan nie objęty cięciami, a także pojedyncze stare drzewa lub niewielkie grupy, które docelowo posłużą do wytworzenia zasobów martwego drewna (w ramach 5% powierzchni w pierwszym rzędzie z użytkowania należy</i></p>		<p>celowe by pzo wprowadzał w tym względzie jakiegokolwiek ograniczenia. Jednocześnie nie sposób w proponowanej w ramach konsultacji społecznych formie zapisu doszukać się podstaw do przedstawionych wniosków, szczególnie do sformułowania „realizacja takich działań oznacza całkowitą eliminację działalności gospodarczej i turystycznej, czyli stworzenie obszarów ścisłej, konserwatorskiej ochrony”. Skoro wskazane zapisy mówią o 5% powierzchni drzewostanów objętych użytkowaniem rębny (zapis dotyczy tylko siedliska przyrodniczego a nie wszystkich gruntów w zarządzie PGL) oraz o dolinach potoków, gdzie użytkowania z zasady się nie prowadzi lub jest ograniczone, to nie sposób ustalić jak przełożono to na zarzut, że wyłączenia mogą dotyczyć nawet 100% powierzchni siedliska przyrodniczego.</p> <p>Należy również nadmienić, że w toku konsultacji z przedstawicielami Lasów Państwowych, w dniu 25 listopada 2013 r. przedstawiono propozycję następującego zapisu: <i>pozostawienie bez użytkowania gospodarczego co najmniej 5% powierzchni siedliska przyrodniczego (w tym: stromych stoków, dolin potoków ze strefą obejmującą po 20-30 m w obie strony od cieku – pas o szer. 40-60 m, obszarów źródliskowych, suchych jarów, cennych i rzadkich postaci siedliska, najlepiej zachowanych płatów siedliska, cennych kęp/grup starodrzewu itp.)</i>. Zapis odnosił się do areалу siedliska przyrodniczego jednak wskazywał tereny, które często z przyczyn ekonomicznych pozbawione są użytkowania gospodarczego, lub użytkowanie to jest mocno ograniczone, określając, że należy w ich obrębie wyznaczyć co najmniej 5% powierzchni. Nie został jednak zaakceptowany, z uwagi na wątpliwości jak w jego w kontekście traktować zapis o pozostawianiu „co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie” Zaproponowano więc zmodyfikowaną formę obejmującą zarówno płaty drzewostanu pozostałe po użytkowaniu rębny jak też tereny trudno dostępne, odnosząc się jednak nadal do areálu siedliska. Brzmiał on: „<i>pozostawienie bez</i></p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>wyłączyć strome, trudno dostępne stoki, szczególnie tam gdzie istnieje duże ryzyko osuwisk, doliny potoków wraz z obszarami źródłiskowymi oraz suche jary),' pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska."</p>		<p>użytkowania najcenniejszych fragmentów siedliska (stromych stoków, dolin potoków ze strefą obejmującą po 20-30 m w obie strony od cieku – pas o szer. 40-60 m, obszarów źródłiskowych, suchych jarów, cennych i rzadkich postaci siedliska, najlepiej zachowanych płatów siedliska, cennych kęp/grup starodrzewu itp.) oraz fragmentów drzewostanów objętych użytkowaniem rębnym (płat/płaty obejmujące zwarty starodrzew wraz z dolnymi warstwami nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów), co powinno stanowić łącznie co najmniej 5% powierzchni siedliska". I w takim kształcie zapis nie został zaakceptowany.</p>	
20.	<p>Uwaga do załącznika nr 7</p> <p>„Zwracam się o korektę i usunięcie z konturu nr 9 i 14 w Załączniku nr 7 siedliska łągu topolowego, wierzbowego, olszowego i jesionowego (91EO) adres leśny 04-20-2-13-42g. Jest to siedlisko LGśw, drzewostan główny (udział 6Js 80 lat, 1 Md 80 lat, 1 So 80 lat) z silnie wydzielającym się jesionem jest podbudowany podrostem jodłowym w wieku 20 lat. Dodatkowo w wydzieleniu są zlokalizowane obiekty bazy nasiennej (drzewa mateczne dla gatunku czereśnia), stąd w wydzieleniu muszą być realizowane również zapisy wprowadzone Ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym z dnia 7 czerwca 2001 roku Dz.U. 2001 Nr 73, poz.761. Zwracam się o korektę i usunięcie z konturu nr</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Wskazane wyłączenia nie zostały zweryfikowane podczas prac terenowych, gdyż nie było takiego wniosku ze strony Nadleśnictwa, natomiast siwz nie nakładał na wykonawcę takiego obowiązku. Uwaga nie została jednak uwzględniona ponieważ nie jest aktualnie znany zasięg ewentualnych innych błędów popełnionych podczas tworzenia bazy INVENT (zakres tzw. błędu pierwotnego) w zasięgu łągu, będącego siedliskiem priorytetowym. Dopiero po określeniu skali problemu w obszarze możliwe będzie wystąpienie o stosowną zmianę SDF i zasięgu siedliska. Zgodnie z zapisami działań ochronnych dla łągów możliwe jest prowadzenie cięć sanitarnych, zatem możliwe będzie usuwanie wydzielającego się posuszu czy otaczanie stosowną opieką drzew matecznych. Należy zaznaczyć, że we wstępnej wersji dokumentacji zaproponowano działanie związane z weryfikacją siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych (poprawa bazy INVENT), nie zostało jednak zaakceptowane przez przedstawicieli Lasów Państwowych.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>8 w Załączniku nr 7 siedliska łągu topolowego, wierzbowego, olszowego i jesionowego (91E0) adres leśny 04-20-2-13-110b. Jest to siedlisko LGśw, drzewostan główny (udział Js 75 lat) z silnie wydzielającym się jesionem jest podbudowany podrostem jodłowym w wieku 20 lat (udział 60%) i bukowym w wieku 15 lat (udział 40%).</p> <p>Te wydzielienia zostały błędnie zakwalifikowane jako płat siedliska 91E0 w trakcie tworzenia przez PGL Lasy Państwowe bazy INVENT. W/w płaty siedliska nie zostały zweryfikowane przez wykonawcę PZO dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH 180016 jako siedlisko 91E0”.</p>			
21.	<p>Uwaga do załączników nr 7 i 8</p> <p>„W odniesieniu do Załącznika nr 7 i Załącznika nr 8 na Mapach rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych (przedmiotów ochrony obszaru) oraz Mapach rozmieszczenia stanowisk i siedlisk nietoperzy (przedmiotów ochrony obszaru) nie jest widoczne kilkaset hektarów obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016. Co za tym idzie, nie można właściwie zlokalizować wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Uwagę uwzględniono.</p>	<p>Dokonano technicznej korekty załącznika.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Jest to błąd graficzny, który prawdopodobnie powstał w trakcie edycji konturów. W związku z powyższym zwracam się o skorygowanie tych konturów”.</p>			
22.	<p>Uwaga do załączników nr 7 i 8</p> <p>„Przedstawione do konsultacji społecznej Załączniki nr 7 i 8 w formacie pdf nie pozwalają na przyporządkowanie siedlisk przyrodniczych do wydziałów leśnych, a tym samym realizacji działań ochronnych. Nie do przyjęcia jest zapis w projekcie zarządzenia w Załączniku nr 5, Działania ochronne obszar wdrażania areal siedliska (zgodnie z Załącznikiem nr 7). Wniosek - w kolumnę obszar wdrażania dla PGL Lasy Państwowe należy wpisać nr. wydziałów leśnych i powierzchnię. Dodatkowo należy</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 16</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 16.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>przekazać warstwę numeryczną siedlisk przyrodniczych z przypisanymi atrybutami: adres leśny, nazwa siedliska przyrodniczego, powierzchnia w formacie .shp, zgodnie z §3 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz §6, ust. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania urzędzenia lasu, uproszczonego planu urzędzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu”.</p>			
23.	<p>Ogólna uwaga do dokumentu.</p> <p>„W umieszczonych na stronie internetowej materiałach brak uzasadnienia do projektu zarządzenia Dyrektora RDOŚ w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016. Wnioskuje, aby w zarządzeniu Dyrektora RDOŚ w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016 znalazła się ocena skutków wprowadzonych regulacji. Należy uzupełnić informacje o istotnych dla ochrony obszaru Natura 2000 "Rymanów"</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie. Znalazła się tam ocena skutków wprowadzonych regulacji, jednak bez „danych dotyczących wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu wprowadzanych zarządzeniem działań ochronnych”. RDOŚ w Rzeszowie nie jest w posiadaniu danych pozwalających wykonać tego rodzaju oszacowanie. Ponadto takie wyliczenia wymagają dodatkowych i szczegółowych badań, który pozwoliłyby określić w jakim stopniu proponowane zapisy powielają aktualne regulacje, a w jakim stopniu są rzeczywistym obostrzeniem. Bez tego rodzaju danych szacunek może być obciążony bardzo dużym błędem i pozbawiony merytorycznych podstaw, tym bardziej, że tego rodzaju oszacowanie jest możliwe dopiero po wyznaczeniu przedmiotowych powierzchni oraz określeniu, kiedy należy podawać tę wartość (czy w okresie obowiązywania planu). Przykładowo, jeśli określone zapisami 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie w danym wyłączeniu leśnym obejmie dolinę</p>	<p>Uzasadnienie dołączono do dokumentu.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>uwarunkowaniach geograficznych, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego. Stąd w uzasadnieniu w części: Ocena skutków regulacji muszą znaleźć się dane dotyczące wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu wprowadzanych zarządzeniem działań ochronnych”.</p>		<p>potoku, gdzie, z uwagi na inne regulacje lub uwarunkowania ekonomiczne pozyskania drewna się nie prowadzi, nie będzie to generowało żadnych dodatkowych strat finansowych związanych z realizacją zapisów planu zadań ochronnych. Owe straty mogą pojawić się dopiero wówczas gdy owe 5% obejmie powierzchnię, która rzeczywiście mogła być przeznaczona do użytkowania rębego, co więcej była przeznaczona do użytkowania rębego w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Na oszacowanie wartości wpłynie również struktura pozostawianego płatu, jakość surowca drzewnego jaki mógłby zostać pozyskany itp. Bez tych informacji nie sposób prawidłowo wykonać żądanego oszacowania.</p>	
24.	<p>Ogólne uwagi do zarządzenia.</p> <p>„1. Nie wiadomo jaki jest stan wyjściowych siedliska np: brak informacji o ilości martwego drewna w obszarze, co nie daje możliwości oceny skutków działań. Liczba transektów i ich rozmieszczenie, na których oceniono stan zachowania siedliska jest niereprezentatywna i nie może posłużyć do oceny siedliska. Brak danych liczbowych o masie zainwentaryzowanego posuszu w kartach obserwacji siedliska przyrodniczego”.</p> <p>„2. Nie udostępniono autorskich wskaźników oceny siedlisk oraz informacji, które wskaźniki są kardynalne”.</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 1 i 2. Wskaźniki kardynalne wskazane są w dokumentacji pzo. W zarządzeniu się ich nie umieszcza.</p>	<p>Zakres zmian określono w pkt. 2.</p>
25.	<p>Uwaga do załącznika nr 7</p> <p>„Informujemy, że na mapach stanowiących załącznik mapowy Załącznik nr 7 (arkusz 12) jest wskreślone siedlisko żywej</p>	<p>Mieszkaniec Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.</p>	<p>Zasięg został skorygowany – płaty dyskusyjne zostały usunięte, niemniej płaty, które w ocenie eksperta nie budziły wątpliwości, pozostały. Dominacja, czy znaczny udział jesionu nie przesądza o tym, czy dany płat zbiorowiska roślinnego jest siedliskiem przyrodniczym czy też nie. Opis siedliska wraz z kryteriami kwalifikacji</p>	<p>Na załączniku skorygowano zasięg siedliska.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>buczyny 9130 na działkach nr 9, 1 0/1, 10/3, 10/4 i 10/2.</p> <p>Zgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu działka:</p> <ul style="list-style-type: none"> -10/4 to jest jesion w wieku 55 lat, -10/1 to jest jesion w wieku 55 lat, -10/3 to jest jesion w wieku 55 lat, -na podkładach mapowych stanowiących załącznik nr 1 do pisma widać wyraźnie, że omawiane działki (nr 9 i 10/2) porasta las mieszany (z największym udziałem jesionu). W "projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia. ... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH 180016" znaczne powierzchnie tych działek są zaznaczone na podkładach mapowych jako żyzne buczyn - co jest błędem. W związku z powyższym wnosimy o korektę zasięgu siedliska żyznej buczyny w "projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia .... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" załącznik nr 7 i 8 (arkusz 12) i usunięcie siedliska żyznej buczyny z działek nr: 9, 10/1, 10/3, 10/4 i 10/2". 		<p>można znaleźć na stronie http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/to m-6</p>	
26.	Uwaga do załącznika	Mieszkaniec	Uwaga została uwzględniona –	Zapis dotyczący

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>nr 5</p> <p>„Informujemy, że na naszych gruntach planuje się Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. w załączniku nr 5 "projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia .... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" wskazuje się nas - właścicieli, jako przedmioty odpowiedzialne za wykonanie działań. Nie posiadamy środków na realizację tych zaleceń. W szczególności planowanych działań nieobligatoryjnych, w tym odwoływania się w dokumencie takiej rangi do nieistniejących dofinansowań" ... Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków ... " nie może mieć miejsca. Stąd składamy wniosek o usunięcie całego tekstu dotyczącego działań nieobligatoryjnych (w tym i w/w cytowanego zapisu). Szczególnie, że zapis taki jest niezgodny z Rozporządzeniem</p>	<p>Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.</p>	<p>wskazany zapis usunięto, jak również podział na działania obligatoryjne i fakultatywne.</p>	<p>działań dodatkowych został wykreślony. Umieszczono zapis: <i>Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne.</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>Ministra Środowiska dnia 11 maja 2012 r. poz. 506, gdzie jest literalnie określone, że" ... działań ochronnych zapewniających możliwość monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, a zwłaszcza monitoringu przyjętych parametrów stanu ochrony przedmiotów ochrony, a dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części z podziałem na działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obligatoryjne, - fakultatywne, ... „, 			
27.	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>„Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 z dnia 17 lutego 2010 r §3. Pkt. 6 podpunkt h). nie wskazano podmiotów, których współdziałanie przy realizacji działań ochronnych jest niezbędne - czyli właścicieli działek. Za współdziałanie uważamy zapis w zarządzeniu wprowadzającym PZO dla obszaru Natura 2000 "Rymanów" zapewniający środki finansowe na realizację działań ochronnych (wg. istniejącego na dzień wydania zarządzeni stanu prawnego) dla zarządców bądź też właścicieli gruntów, jak również środki finansowe dla właścicieli tych gruntów z tytułu</p>	<p>Mieszkaniec Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.</p>	<p>Zapisy zawarte w planie zadań ochronnych powinny być uwzględnione w uproszczonych planach urządzenia lasu (UPUL) i nie nakładają na właścicieli gruntów większych obostrzeń niż te, które są obecnie. Konieczność realizacji zapisów UPUL przez właścicieli wynika z obowiązujących regulacji prawnych i nie wiąże się z rekompensatami. Rekompensata mogłaby być przyznana w wypadku realizacji przez właściciela działań dodatkowych lub uczestniczenia w programach leśnośrodowiskowych na zasadzie dobrowolności.</p> <p>Wskazany zapis został zweryfikowany tak by „właściciel/zarządca” pozostał tylko przy tych działaniach, które wykraczają poza obowiązki określone obecnymi regulacjami.</p>	<p>Zapisy dotyczące działań dodatkowych dla siedlisk leśnych zostały z dokumentu usunięte (pkt. 26). Zweryfikowano również zapisy dotyczące prywatnych właścicieli w kolumnie „podmiot odpowiedzialny za wykonanie” – wykreślono lub uzupełniono wskazany zapis.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>rekompensat za utracone korzyści. Podmiotem, który powinien zapewnić środki na realizację działań ochronnych, a także zapewnić rekompensatę za utracone korzyści jest RDOŚ w Rzeszowie. Szczególnie, że w dokumentacji do PZO dla ostoi Rymanów przewiduje się środki np. na usuwanie guana, budowę platformy na guano itp. działania, wskazuje się tam, że podmiotem odpowiedzialnym (i płatnikiem) jest RDOŚ w Rzeszowie cyt. ". .. RDOŚ w Rzeszowie, inne zainteresowane podmioty w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą budynku ... ". Nie rozumiemy więc dlaczego, dla pozostałych przedmiotów ochrony to właściciel ma ponosić koszty ochrony. Prosimy o wskazanie podstawy prawnej takiego zapisu".</p>			
28.	<p>Uwaga do załącznika nr 7</p> <p>„W projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia.... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" w Załączniku m 7 (arkusz 12) zaplanowano do ochrony siedlisko przyrodnicze łągi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe (91E0) (w sąsiedztwie</p>	<p>Sołtys wsi Wisłoczek, pismo z dnia 4 lutego 2014 r.</p>	<p>Przytoczone przez wnioskodawcę argumenty nie są wystarczającą podstawą do usunięcia wykazanego przez eksperta płatu siedliska przyrodniczego. Jednocześnie przypisane do niego działania ochronne nie niosą większych restrykcji niż obecne, wynikające z aktualnych regulacji prawnych. Nie ma więc tu podstawy do wnioskowania o rekompensatę. Szczegółowy zasięg siedlisk w odniesieniu do działek ewidencyjnych określa dodatkowo załącznik dołączony do zarządzenia.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>lub na działce m 23 - m ewidencyjny: 180708_5.0017.23. działce 11 - m ewidencyjny: 180708_5.0017.11 i działce 80 - m ewidencyjny 180708_5.0017.80) - przy czym działki m 11 i 23 należą do osób prywatnych - niestety przedstawione materiały nie pozwalają precyzyjnie określić działki, na której siedlisko 91E0 ma podlegać ochronie. Objęcie ochroną siedliska 91E0 zlokalizowanego na działkach prywatnych spowoduje utratę korzyści przez właścicieli tych działek (m 11 i 21) i wymaga zaplanowania przez podmiot zarządzający obszarem Natura 2000-Rymanów PLH 180016 tj. RDOŚ w Rzeszowie, rekompensaty z tytułu utraconych korzyści na rzecz właścicieli działek.</p> <p>Dodatkowo realizacja działań ochronnych dla siedliska 91E0, zapisanych w Załączniku nr 5 (w sąsiedztwie lub na działce nr 23 - nr ewidencyjny: 180708_5.0017.23, działce 11 - nr ewidencyjny: 180708_5.0017.11 i działce 80 nr ewidencyjny 180708_5.0017.80) spowoduje zagrożenie dla mienia i życia obiektów posadowionych i ich mieszkańców na działce nr 23 - nr ewidencyjny: 180708_5.0017.23.</p> <p>W związku z</p>			

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	powyższym wnioskiem o wykreślenie opisywanego wyżej arealu siedliska 91E0 z "projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia.... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" Załącznika nr 7 (arkusz 12)".			
29.	Uwaga do załącznika nr 3 Pytanie o powód rozdzielenia zagrożenia B02.04 na istniejące – z zaznaczeniem, że dotyczy gruntów poza zarządem LP – i potencjalne, przy siedliskach 9130 i 91E0.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zagrożenie rozdzielono we wskazany sposób z uwagi na informację uzyskaną od interesariusza (PGL LP), że usuwanie martwego drewna nie ma miejsca na gruntach pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i wnioski by fakt ten był jasno uwidoczniły w zapisach dokumentu.	Zapisy pozostają bez zmian.
30.	Uwaga do załącznika nr 4. Wskazanie na potrzebę uszczegółowienia zapisu: „osiągnięcie właściwego stanu ochrony” dotyczącego podkowca małego i nocka dużego.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis wykreślono – uszczegółowieniem są pozostałe cele działań ochronnych.	Zapis wykreślono.
31.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie na potrzebę weryfikacji zapisu „właściciel/zarządca” w kolumnie „podmiot odpowiedzialny za wykonanie – konieczność usunięcia lub doprecyzowania sformułowania	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapisy zostały zweryfikowane tak by właściciel/zarządca pozostał tylko przy tych działaniach, które wykraczają poza obowiązki określone obecnymi regulacjami.	Zapis zweryfikowano – został wykreślony lub uzupełniony
32.	Uwaga do załącznika nr 5 – konieczność doprecyzowania sformułowania “należy utrzymać komunikację pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis doprecyzowano.	Zapis: <i>- należy utrzymać komunikację pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko). Nie</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	leśnym (żerowisko). Nie należy dopuścić do przzerwania ciągłości zadrzewień i zakrzewień stanowiących korytarz ekologiczny”.			<i>należy dopuścić do przzerwania ciągłości zadrzewień i zakrzewień stanowiących korytarz ekologiczny. zmieniono na: - należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko), stanowiących korytarz ekologiczny.</i>
33.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazano konieczność doprecyzowania działania: „- nie należy dopuścić do fragmentacji obszarów leśnych i zadrzewień przez powstanie izolowanych płatów tych siedlisk; - nie należy dopuścić do degradacji żerowiska poprzez wielkoobszarowe wylesienia i trwałe usuwanie zadrzewień bez nasadzeń zastępczych”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący jakiegokolwiek wylesienia.	Wskazany zapis zmieniono na: <i>należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</i>
34.	Uwaga do załącznika nr 5 Wniosek by siedliska 9130 i 91E0 były monitorowane w odstępach czasowych określonych metodyką GIOŚ czyli co 3 lata.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	W ocenie tut. Organu nie jest uzasadniony tak częsty monitoring w przypadku siedlisk leśnych. Odniesienie do metodyki GIOŚ oznacza sposób jego wykonania nie zaś częstotliwość, która w dokumencie została określona odrębnym zapisem. Z uwagi jednak na zgłoszoną uwagę zdecydowano by wykonać go dwukrotnie w okresie obowiązywania planu.	Zapis: <i>jednorazowo, pod koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych,</i> zmieniono na: <i>dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu</i>
35.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie na konieczność doprecyzowania terminu wykonania działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy dla nocka dużego i podkowca.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis doprecyzowano.	Zapis uzupełniono o termin: <i>Zadanie należy wykonać w pierwszych pięciu latach obowiązywania planu.</i>
36.	Uwaga do załącznika nr 6	Generalna Dyrekcja	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to	Wskazane zapisy zmieniono na:

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	Wskazano konieczność doprecyzowania sformułowania: „nie należy dopuścić do wielkoobszarowych wylesień lub fragmentacji obszarów leśnych – utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu.” oraz sformułowania: „nie należy dopuścić do wielkoobszarowych wylesień lub fragmentacji Parku Zdrojowego i obszarów leśnych – utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu”.	Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący jakiegokolwiek wylesienia.	<i>należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację</i>

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 21 lutego 2014 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 29 kwietnia 2014 r.

W związku z wprowadzeniem do załącznika Nr 7 korekt działek na których znajdują się siedliska przyrodnicze, projekt zarządzenia ponownie uzgodniono z Wojewodą Podkarpackim w dniu 20 maja 2014 r.

Załącznik nr 7 stanowi zestawienie obejmujące pododdziały leśne oraz działki ewidencyjne w obrębie których zlokalizowano siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony. Zestawienie to zostało wykonane na wniosek zgłoszony przez nadleśnictwa Dukła i Rymanów w toku konsultacji społecznych.

W przypadku gruntów w zarządzie nadleśnictw Dukła i Rymanów zmiany polegają na aktualizacji podziału powierzchniowego nadleśnictwa (do nowszych danych znajdujących się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie) oraz usunięciu z zestawienia pododdziałów obejmujących: elementy liniowe (drogi leśne, potoki), niewielkie fragmenty siedlisk (zwykle <1 ara) lub grunty o charakterze nieleśnym (nie obejmujące siedlisk przyrodniczych). Poprawki te wynikają z uwagi Nadleśnictwa Dukła, zgłoszonej w toku konsultacji społecznych innego obszaru Natura 2000 (Łysa Góra PLH180015), która wskazywała, że tego typu elementy w zestawieniu nie powinny być ujęte.

W przypadku gruntów poza zarządem Lasów Państwowych usunięto te działki, które udało się zidentyfikować jako wydzielone ewidencyjnie drogi oraz działki, w obrębie których siedlisko zajmowało niewielką, zaniedbywaną powierzchnię – ujęcie danej działki wynikało głównie z błędów technicznych wynikających z niewielkich przesunięć w obrębie warstw shape file (.shp), które posłużyły do sporządzenia zestawienia. Poprawiono też inne błędy – usunięto siedlisko 9170, które nie jest przedmiotem ochrony w obszarze i omyłkowo znalazło

się w zestawieniu, dodano pododdziały obejmujące siedlisko 91E0 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów.

Dokonane poprawki nie rzutują na rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych przedstawione w załączniku nr 8 (mapa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze), który był poddany konsultacjom społecznym. Na mapie zmieniono jedynie podział powierzchniowy nadleśnictwa tak by był on w pełni zgodny z wykonanym zestawieniem.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, natomiast zgodnie z art. 17 mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w obszarze Rymanów PLH180017. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne.

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Horyniec. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 1782,4 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt. 1.